12/06/2019

Η Παναγιά η Γοργόνα

/ Ορθόδοξες Προβολές

Το εκκλησάκι της Παναγιάς της Γοργόνας, σκαρφαλωμένο σε ένα βράχο, βρίσκεται στη Σκάλα Συκαμινιάς (Συκαμιάς), ένα γραφικό ψαροχώρι στη βόρεια ακτογραμμή της Λέσβου, επίνειο της Συκαμινιάς (Συκαμιάς).

Γράφει ο Στράτης Μυριβήλης στο μυθιστόρημά του «Η Παναγιά η Γοργόνα»

Κατάμπροστα στο ψαραδολίμανο, μέσα στο μάτι του πουνέντη, ορθώνεται πάνω σε θεώρατη θαλασσοβραχιά το ξωκλήσι της Παναγιάς της Γοργόνας. Τούτο τον όγκο της πέτρας τόνε κράζουν οι χωριανοί «της Παναγιάς τα Ράχτα». Ο βράχος είναι ριζωμένος στον πάτο. Σηκώνει την χήτη του μες από τα νερά σα θεριό που ξενέρισε το μισό και εκεί πέτρωσε. Οι άνθρωποι ρίξανε ριχτίμι στην προέχταση του βράχου. Έτσι έκαναν εύκολα το μόλο του λιμανιού, και το διαφεντεύουν από τις αγροκαιριές της Ανατολής. Όσο γέρνει η μέρα σκουραίνουν οι ίσκοι μέσα στα νερά και τα ράχτα ροδίζουνε στον ήλιο με το χρώμα του ξερού τριαντάφυλλου. Τη νύχτα ο όγκος τους ξεκόβει ψηλός και σκοτεινός μες από την ισάδα της ακρογιαλιάς και του νερού. Στέκεται σα δραγάτης και ξαγρυπνά πάνω από τα

μαγαζάκια και τα λίγα σπίτια της Σκάλας. Οι περαστικοί τρατάρηδες ανεβαίνουν και ανάβουν φωτιές εκεί πάνω, στις γούβες και στα σπηλάδια, να βράσουν την κακαβιά. Οι μεγάλοι ίσκοι τους κουνιούνται με την αντιλαμπή στ’ ασβεστωμένα ντουβάρια της Παναγιάς και πάλι χάνουνται. Το ξωκλήσι δεν είναι να πεις τίποτα παλαιικό χτίσμα, απ’ αυτά τα μικρά αριστουργήματα που μαστόρεψε η βυζαντινή αρχιτεχτονική σ’ όλη την Ελλάδα. Είναι τετράγωνο και γερό, χτισμένο με πολλή ευλάβεια και λίγο γούστο από κάτι θεοφοβούμενους μαστόρους και ναύτες, πάνε τώρα εβδομήντα ή ογδόντα χρόνια.

Περνούσαν με μια μπρατσέρα, κι ο εργολάβος τους μαζί, συμφωνημένοι στα βορεινά του νησιού, σ’ ένα κεφαλοχώρι, να χτίσουν κάποιο σαπουνάδικο. Στο δρόμο τους πήρε αλακάπα ένα άγριο μπουρίνι. Πήγαν να μπατάρουν εκεί απέξω στον κάβο Κόρακα, σαν αντίκρισαν ξάφνου της Παναγίας τα ράχτα. Γλίτωσέ μας, τάχτηκε ο εργολάβος, και μεις θα σου χτίσουμε ένα ξωκλήσι. Μεμιάς καταλάγιασε ο καιρός, οι μαστόροι και το τσούρμο απάγγιασαν στο μικρό λιμάνι της Παναγιάς. Δέσανε πρυμάτσα και κάμαν το τάμα τους. Γι’ αυτό το κλησάκι τούτο μοιάζει τόσο πολύ με μικρό λαδομάγαζο.

Έχει ένα καμπανάκι κρεμασμένο από σιδερένια καμάρα. Από σκέτο σίδερο είναι κι ο διπλός σταυρός πάνω στη σκεπή. Έχει ακόμα κ’ ένα ψηλό κατάρτι για τη σημαία, σιδεροδεμένο με χυτό μολύβι στο βράχο και στις γωνιόπετρες, εκεί πίσω στη ράχη της αχιβάδας. Αυτό το ξύλο είναι λάφυρο από τη ναυμαχία της «Έλλης» και το παρακύλησε το κύμα ως εδώ γύρω. Το περιμάζεψαν οι χωριανοί, και σα λευτέρωσε ο «Αβέρωφ» το νησί, το σήκωσαν εκεί και ισάρισαν μια μεγάλη γαλανόλευκη να παίζει χαρωπά με τον αγέρα κάθε Κυριακή, να τη βλέπουν και να καμαρώνουν.*